324A (F.2)

31·V·37

3

A mitjans de Setembre darrer vaig ésser nomenat " Administrador de les Fàbriques d'Indústria de Guerra " per la Comissió d'aquesta Indústria acabada de crear .

L'objecte del meu nomenament , segons s'em digué , era per anar d'administrador a la Fábrica de Gualba , que"aviat s'anirìa a començar" i mentrestant organitzaria l'administració de la de La Bordeta , que precipitadament i amb caràcter interí s'estava muntant ja, per tal de poder elaborar pólvora amb tota urgencia .

Per la qualitat dels homes que em donaren possessió del càrrec i per l'entusiasme amb que obraven vaig augurar resultats de plena eficiència, puix no dubtava que portarien a bon terme l'obra que s'havien proposat.

Se'm posà en contacte directe amb un dels ènginyers més ben preparats, home de solucions ràpides, de clar criteri i poc amic d'empirismes, amb el qual estructurarem urgentment tota la màquina administrativa de les futures fàbriques de pólvora.

D'antuvi vaig possessionar-me de l'Administració de la fàbrica de la Bordeta . Tot just s'havia pagat llavors el primer setmanal, que pujava unes poques pessetes, puix hi treballava un reduït nombre d'obrers .

En començar la meva tasca vaig venir en coneixement que feia pocs dies que un delegat d'un organisme sindical a la Comissió de la Indústria de Guerra, s'havia incautat dels dos immobles situats al carrer de Parcerissa, nºˢ 1 i 22 per la sus-

dita Comissió per tal d'adaptar-hi interinament una fàbrica de pólvora, al objecte de cobrir les primeres necessitats de la guerra civil que acabava d'esclatar .

Paral.lelament havien de començar les obres de la fàbrica definitiva de Gualba, a la qual la Comissió de la Indústria de Guerra volia dedicar una atenció preferent , per tal de que Catalunya pogués comptar, per fí, amb una fàbrica ben muntada d'aquesta índole, puix sembla que s'havia impossibilitat sempre la seva creació en territori català.

Des del meu lloc de treball (una inconfortable quadra en un principi; una oficina moderna avui) he pogut anar observant tot el fer i desfer d'aquesta improvitzada fàbrica de la Bordeta, la qual des del seu començament s'ha resentit de la manca d'un pla determinat i de tecnics a propiats que hagin seguit un criteri ja concebut amb antelació . Naturalment aquesta falla en uns punts tan fonamentals ha fet impossible tot pressupost i tota previsió seriosa .

Els primers enginyers que vingueren per la fàbrica crec que estaven posseïts de la més bona fe i que sustentaven la convicció ben arrelada de poder elaborar pólvora molt de pressa. Tal vegada del llur optimisme se'n feren partícipes els membres de la Comissió, en els quals el desengany no trigà a aparèixer en adonar-se de les escasses possibilitats que existien de què la fabrica pogués produir pólvora amb la celeritat que les circumstancies exigien , Ni els immobles ni la maquinaria de que disposaven eren suficient per a lograr el fí que perseguien.

Aquesta primera lliçó de la realitat féu reaccionar aquells homes, els quals redoblaren llurs esforços per a

portar a bon terme l'obra que se'ls havia encomanat, peró tot el llur indiscutible talent i bona voluntat no foren prou per a treure resultat pràctic dels mitjans que disposaven . La pólvora no sortia . I no sortia, potser, perque la majoria d'aquells homes tenia tal vegada una saviesa excesivament teórica . Sembla que ningú d'ells no havia vist mai cap fábrica de pólvora...

Si després de constatar aquests esforços infructuosos hi afegim l'afirmació de que avui, per dissort, dintre del nostre territori no hi ha cap català que sàpiga fabricar pólvora , potser trobarem la clau del desencís i fins de la manca de respecte que s'anà accentuant de mica en mica envers nosaltres per part de la representació política de la Comissió .

Aquest moment coincideix amb el que podriem nomenar d'invasió per tots el confins de la fàbrica, de personal de significació marcadament politica o sindical . Tals elements sembla que tinguin la consigna de boicotejar tot el que dimana dels nostres enginyers . Comença una tanda de resistencies passives i en canvi s'inicia una veritable cursa de fer i desfer obres i instal.lacions sense pla ni direcció .

Paral.lelament , tota una amalgama d'ordres noves i organitzacions administratives ens va arribant de la Secció Quimica de la Comissió .

Apareixen noves figures dirigents les quals sembla que han regit ja fábriques de pólvora en altres regions .

Podràn ésser, potser, uns bons practics, peró les freqüents equivocacions de càlcul a que incorren en les instal.lacions , no els situa pas, sembla, en terreny gaire apropiat per a corretgir els errors dels altres.

La invasió de forasters va fent-se gairabé total

i ben manifesta llur aversió per l'esperit català que la fàbrica havia de tenir . Son boicotejats els cartells d'advertiment escrits en catala i esborrat el nom de la Generalitat que els encapsala . Sols el clos de les oficines i d'alguns tecnics es conserva el reducte català.

No obstant, d'ensà de les últimes ordres que em foren passades per la Comissió de què tots els impressos i totes les matèries elaborades havien de portar el segell de la nostra primera Institució (i també de veure'm millor assistit per alguns membres de la Comissió) aquest aspecte sentimental ha variat notablement . Son respectats tots els anuncis que faig imprimir en català i en espanyol, emcapçalats sempre amb el nom de la Generalitat i, diferent d'abans, ningú no s'atreveix a fer-ne de nous en llengua no catalana, per bé que s'hi conservin encara avisos estractats, el fixament dels quals es féu sense la meva venia .

El domini sindical ha estat gairabé absolut i ha anat augmentant sempre en raó directe a les condecendencies de la Comissió, organisme oficial . Diverses vegades he cridat l'atenció sobre aquest particular per tal d'evitar un pressió que sempre he considerat no convenient a la finalitat per a la qual fou creada la fabrica . Els meus esforços no han estat pas afortunats en aquest sentit, puix que els estralls són ja de tals proporcions que pot ben afirmar-se que la nostra fàbrica com algunes altres de la Comissió, s'han convertit en refugis de parents, amics i incontrolats protegits d'alguns personatges dirigents dels sindicats . Aquests personatges sembla que no aspiren a altra cosa que a la Generalitat assignar-li el deure de pagar peró de reservar-se per a ells la missió de manar.

L'entrada de personal a la fàbrica sol pot fer-se mitjançant la Borsa de Treball del Sindicat de Productes Quimics a proposta d'un membre de la Secció Quimica de la Comissió . I bé, sigui la que sigui la índole del treball que hagi d'efectuar el proposat, no té altre remei que passar per aquell sedaç i s'és de tal manera exigent en aquest sentit que pot ben dir-se que som comptadissims els que ens han tolerat ésser aliens a l'esmentat organisme sindical .

Fins ara hi havia constituit un Comité de Fàbrica , que si bé no es movia molt, no comptava amb gaires atribucions . Cal remarcar que tant els directors del Sindicat com el delegat de la Secció Quimica a la Comissió , han procurat llimar sempre asprors entre els treballadors, induint-los en tot moment a que no resultessin un obstacle per a la bona marxa de la fabricació.

El Comité de Fàbrica ha estat substituit per uns delegats , als quals s'ha prohibit que s'immisqüeixin en els assumptes d'ordre tècnic, la direcció dels quals pertany exclusivament als caps tecnics de les respectives Seccions . També se'ls ha comminat a que vigilin i facin complir les ordres de treball. Tota falla en aquest sentit és recriminada pels dirigents . dels quals es pot afirmar que fan tot el que poden per a la bona marxa de la fàbrica . No es podria pas dir el mateix de gran part de llurs dirigits .

La Secció de guardies de la fàbrica s'ha convertit en cos organitzat . Aquest organisme havia d'esser fornit per la Generalitat per a que li guardés els interessos que la fàbrica li absorvia . Contrariament a això, s'ha deixat que l'invadissin organitzacions que el tenen convertit en element enemic dels seus

interessos .

En els moments dificils que acabem de passar , tot el braó i l'escomesa de l'esmentat cos anaven adreçats contra els organismes que el sostenien puix llurs components es consideren part integrant de les organitzacions sindicals que els proporcionaren una col.locació i una arma .

En observar la insólita organització d'aquest cos, em vaig creure obligat a ferla remarcar a algun membre de la Comissió . Fins ara , però, ignoro tota decisió sobre aquest particular.

La missió d'aquest organisme dins la fábrica no sé pas si correspon a la despesa que ocasiona . Consta de 28 individus amb una nòmina setmanal de Ptes. 2.4oo en conjunt. La tasca que se'ls té encomanada es la de vigilancia de porteries i si be la porten amb cura i diciplina , cal preguntar si existeixen perills tan considerables que obliguin a sostenir una guarda tan nodrida i sobretot cal pensar si és aquesta la guarda que convé al Govern que paga .

Repeteixo que el treball de vigilància l'exerceixen amb interés, en particular els dos caps delegats, els quals s'han fet esclaus del seu deure i fan complir els dels guardes . Són respectuosos amb els que acompleixen una tasca i severs amb els que la pertorben . Si amb els corrents que avui imperen es feia aquesta guarda oficial , és gairabé segur que serviria a qui se li indiqués . Peró fins on? I en quina mesura ? Jo sols puc dir que fins ara és complidora de les ordres que se li donen i lleal a l'autoritat dels delegats de la Comissió .

Sustento el criteri de que cal estructurar la mis-

sió de tots els elements adscrits a la fàbrica i per a dur-lo a terme d'acord amb el delegat de la Secció Quimica de la Comissió i la Direcció de la fàbrica, estic redactant un reglament que assenyali a cadascú la seva tasca a acomplir per tal de ferla més eficient i d'evitar que ningú es posi en feines d'altri.

La nova Direcció actual está portant ara a terme el complement de la fabricació de la pólvora , Abans ja havia obtingut que dues seccions de la fàbrica donessin rendiment efectiu per a la Comissió .

Jutja aquesta Direcció que la tardança en muntar la fàbrica i donar el rendiment necessari és degut als següents factòrs . Manca de coneixements exactes de molts elements que l'han ajudat a muntar; aprofitament de maquinaria impropia per a tal fabricació i deixadesa i manca d'habitud de treball de la major part del personal.

Cal confiar,peró,que la nova disciplina que s'imposa i amb la bona voluntat del Sindicat tohom compleixi el seu deure . Cal que això sigui i que la Fabrica nº 2 sigui la primera en respondre a la missió per a la qual fou creada .

Com a cos informatiu incloc els següents documents ; Una petita memòria d'un dels tecnics que han contribuit a muntar la fàbrica .

Una relació estractada dels treballadors de totes classes que composen el personal de la fàbrica el dia 31 de Maig corrent . Un resùm del setmanal que és va pagar dissabte passat. Una relació de les quantitats que s'han pagat a la fabrica , per jornals, petites despeses i algunes factures de poca importancia, des de la seva fundació fins a la data .

Relació de les quantitats de Natamita i Metxa que

ha produit la fabrica des de que funcionen les dues seccions on elaboren aquests productes . Escandalls que fixen el preu de cost d'aquests articles .

Preus de venda actual que assenyalà la Comissió segons comunicació verbal del Delegat de la Secció Quimica .

Barcelona 31 de Maig del 1937